

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Communication and Multimedia Design
voltijd

Hogeschool van Amsterdam

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Communication and Multimedia Design
voltijd

Hogeschool van Amsterdam

CROHO nr. 34092

Hobéon Certificering

Datum

5 december 2013

Auditteam

W.L.M. Blomen

ing. B.G.M. Olde Hampsink

drs. J.E.D. Ossewold

T. Ravesloot

Secretaris

mr. Q.J. Bunschoten

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	23
6.	AANBEVELINGEN	25
	BIJLAGE I Scoretabel	27
	BIJLAGE II Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	29
	BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma	31
	BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels	33
	BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten	37
	BIJLAGE VI Overzicht auditteam	39

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool van Amsterdam
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief van 05-11-2013 tot 04-11-2019
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Communication and Multimedia Design
registratienummer croho	34092
domein/sector croho	Techniek
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Communication and Multimedia Design
aantal studiepunten (ec's)	240
afstudeerrichtingen	n.v.t.
onderwijsvorm ¹	Voltijd
locatie	Amsterdam
variant	Voltijd
relevante lectoraten	Institute of Network Cultures
datum audit / opleidingsbeoordeling	27 september 2013

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan: afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Basisgegevens **hbo-bacheloropleiding Communication and Multimedia Design**, voltijd²

Instroom (aantal)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd	143	184	242	209	222	211
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd ³	32,9%	32,6%	46,7%	32,1%	45,0%	35,0%
uit de hoofdfase				2006	2007	2008
▪ voltijd ⁴				13,8%	26,0%	21,0%
rendement (percentage) ⁵				2006	2007	2008
voltijd				71,0%	58,3%	54,0%
docenten (aantal + fte)			aantal		Fte	
▪ voltijd			52		37	
opleidingsniveau docenten (percentage) ⁶			Bachelor	Master	PhD.	
▪ voltijd			16	34	2	
docent-student ratio ⁷						
▪ voltijd			1:26			
contacturen (aantal) ⁸			1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ voltijd			16	18	15	5

² Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordeling 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 11 september 2012

³ Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁶ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁷ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁸ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De opleiding Communication and Multimedia Design (CMD) richt zich op ontwerp en creatie van genetwerkte media. Kenmerkend voor CMD Amsterdam is dat het een ontwerpopleiding wil zijn die, vanuit de mogelijkheden van de techniek, interactieve oplossingen voor communicatie- en informatievraagstukken ontwerpt en realiseert. CMD richt zich op mens en techniek, gedragingen en belevingen in relatie tot technologieën. De afgestudeerden werken in functies als front end developer en interaction designer bij bedrijven in de mediasector of als mediaspecialist binnen organisaties of bedrijven daarbuiten.

1. Beoogde eindkwalificaties

Gezamenlijk dekken de landelijke competenties de Dublin Descriptoren af.

Het auditpanel constateert dat de landelijke competenties herkenbaar zijn verwerkt in de set van CMD Amsterdam en dat daarmee ook voor CMD Amsterdam het bachelorniveau geborgd is.

De opleiding heeft goede contacten met het werkveld wat zich onder andere vertaalt in afstemming over haar competentieprofiel. De visie van de opleiding op de eigen positionering binnen het vakgebied en het opleidingsdomein is in verandering. In die zin bevindt de opleiding zich in een overgangssituatie. De nieuwe visie 'CMD als ontwerpopleiding' waarin experiment, onderzoek en mensgerichtheid centraal staan, is nog pril. Het gedachtegoed en de benodigde kennis zijn in ruime mate aanwezig maar zullen onder het nieuwe management nog verder uitgewerkt dienen te worden tot een coherente visie die op consistente wijze vertaald wordt in het gehele curriculum. De opleiding claimt een unieke positie, maar zal deze naar de mening van het panel pas echt kunnen waarmaken als de studenten de visie bewust gaan uitdragen.

De opleiding wil zich als ontwerpopleiding profileren. Het panel onderschrijft dit perspectief op het domein CMD, maar is van mening dat de opleiding hier dan wel de consequenties uit moet trekken bij de verdere ontwikkeling en inrichting van het programma. De opleiding kan hierin verandering aanbrengen door vanuit de huidige solide benadering van de zakelijke en non-profit markt de eigen visie op ontwerp verder te definiëren en uit te werken tot een methode van onderzoeken en ontwerpen.

Het panel komt alles afwegende tot een ruime voldoende op deze standaard en acht het perspectief op een goed zeker aanwezig als de opleiding de ingezette lijn doorzet in de komende jaren.

2. Onderwijsleeromgeving

Het panel heeft een samenhangend onderwijsprogramma aangetroffen dat de studenten in staat stelt om de eindkwalificaties te bereiken. Het panel waardeert dat de ontwikkeling van het onderwijs een continu proces is waarbij de minoren worden gebruikt als een proeftuin en vakken vanuit de minoren onderdeel van het reguliere programma gaan uitmaken. De keuze om het programma vorm te geven op basis van individuele profileringskeuzes van de student in plaats van drie afstudeerrichtingen blijkt goed uit te werken en verhoudt zich beter met de ontwikkelingen in de praktijk.

De opleiding is bezig om haar visie op integraal ontwerpen door te vertalen naar het programma. Het panel ondersteunt de opleiding hierin, maar vindt wel dat de opleiding haar visie dan ook verder moet expliciteren, conceptueel doordenken en consequent moet doorvoeren. Op dit vlak zijn nog wel stappen te zetten. Naar de mening van het panel mag de inhoud van het onderwijsprogramma met name waar het de opdrachten en projecten betreft nog uitdagender en kan de focus op experiment en innovatie versterkt worden. Het panel raadt de opleiding aan om consequent een op het methodisch ontwerpproces gerichte vorm van onderzoek in de opleiding uit te werken. Het zou goed zijn als de opleiding zich bezint op de rol die beide lectoraten hierin kunnen spelen, zowel met betrekking tot de theoretische kant van onderzoek als tot de praktijkgerichte.

Het (toekomstige) werkveld is internationaal. Daarom is de internationalisering en de internationale component van het programma -zeker met Amsterdam als thuisbasis- een gemiste kans op het vlak van contacten, stages en oriëntatie van het instituut. De literatuur en de vakinhoud zijn wel voldoende internationaal. Hier is duidelijk ruimte voor verbetering.

Het panel vindt het docententeam een sterk punt van de opleiding. De enorme diversiteit, het intellectuele niveau en de duidelijke betrokkenheid bij de opleiding zijn lovenswaardig. Terecht dat het management werk maakt van het personeelsbeleid door bijvoorbeeld actief in te zetten op verdere deskundigheidsbevordering.

De faciliteiten zijn in orde, maar minimaal voor een innovatiegerichte opleiding als CMD en kunnen volgens het panel nog een sterkere bijdrage leveren aan het realiseren van de opleidingsvisie. Het gebouw is mooi, maar wel steriel, schools en weinig spannend. Het roostersysteem is een bron van ergernis voor zowel docenten als studenten. Gebouw en rooster vormen daarmee een magere basis voor het realiseren van een echte ontwerpopleiding. Een methodisch, iteratief en creatief ontwerpproces verdient een meer lab-achtige omgeving. Het media-LAB biedt deze omgeving, maar hier kunnen slechts een beperkt aantal CMD-studenten werken.

De onderwijsleeromgeving van de opleiding CMD biedt een gemêleerd beeld. Enerzijds duidelijke pluspunten als het docententeam en de gestructureerde ontwikkeling van het onderwijsprogramma. Anderzijds is de opleiding nog volop bezig om de visie van een ontwerpopleiding door te voeren en is er nog duidelijk ruimte voor ontwikkeling van een meer experimentele en op innovatie gerichte opleiding, de inbedding van het methodisch ontwerpen, de internationalisering en een gebouw dat faciliterend is voor het realiseren van de opleidingsvisie.

Alles afwegend komt het panel tot een ruime 'voldoende' voor de onderwijsleeromgeving, die naar de mening van het panel echt goed kan worden op het moment dat de visie consequent wordt doorgevoerd.

3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding heeft in haar toetsbeleid duidelijke afspraken vastgelegd met betrekking tot het toetsen en beoordelen en zorgt er aantoonbaar voor dat ze op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze toetst. Het panel beoordeelt het systeem en de aanpak van de toetsing positief. Dit punt is duidelijk opgepakt sinds de vorige accreditatie. De examencommissie stelt zich actief op bij de borging van de kwaliteit van het toetsen en het beoordelen, zowel aan de voorkant als aan de achterkant. De toetsbeoordelingscommissie en de afstudeercommissie spelen hierbij een belangrijke rol.

Het gerealiseerd niveau is stevig op het bachelorniveau. Gegeven de huidige profilering waardeert het panel het gerealiseerd niveau als goed, met name waar het de kwaliteit van het onderzoek, de theorie en de adviezen betreft. De reflectie en de taalvaardigheid zoals aangetroffen in een meerderheid van de eindwerken zijn zonder meer van een goed, soms zelfs uitzonderlijk, niveau. Ook waardeert het panel de actieve rol van de examencommissie. Ten aanzien van het realiseren van de ambitie om een echte ontwerpopleiding te zijn heeft de opleiding nog stappen te zetten, waarbij volgens het panel de producten die de studenten op van onderzoek daadwerkelijk ontwerpen en realiseren een meer prominente rol mogen krijgen. In sommige rapporten staan mooie dingen, maar de producten die de studenten maken blijven op het niveau van concept en realisatie achter bij het niveau van reflectie en denken. De opleiding kan nog meer inzetten op het geven van een meer kwalitatieve beoordeling van de eindwerkstukken en verbeteringen aanbrengen in het vastleggen van de feedback.

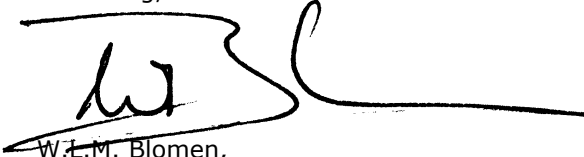
Wat betreft de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties komt het panel alles afwegende tot het oordeel goed.

Algemene conclusie:

Het auditpanel velt op basis van de audit een positief oordeel over de opleiding Communication and Multimedia Design van de Hogeschool van Amsterdam. Na een onrustige periode ziet het auditpanel duidelijk ontwikkeling in de realisatie van beleid en de uitvoering van het onderwijs. Er is veel veranderd en het bachelorniveau is goed in orde.

De visie die inzet op de mindset van een ontwerpopleiding is interessant, maar vraagt wel om een uitwerking in het programma die het experiment en innovatief denken bij de studenten stimuleert. Het auditpanel ervaart nu een discrepantie tussen het verlangen van de opleiding om innovatief te zijn en de degelijkheid van de gepresenteerde producten die de studenten maken. Volgens het auditpanel moet de opleiding hierin een heldere keuze maken.

Den Haag, 5 december 2013

W.L.M. Blomen,
voorzitter

mr. Q.J. Bunschoten,
secretaris

3. INLEIDING

Karakteristiek van de opleiding.

De opleiding CMD richt zich op ontwerp en creatie van genetwerkte media. Kenmerkend voor CMD Amsterdam is dat het een ontwerpopleiding wil zijn die, vanuit de mogelijkheden van de techniek, interactieve oplossingen voor communicatie- en informatievraagstukken ontwerpt en realiseert. CMD richt zich op mens en techniek, gedragingen en belevingen in relatie met technologieën. De afgestudeerden werken in functies als front end developer en interaction designer bij allerlei verschillende bedrijven en organisaties en instellingen veelal binnen de mediasector of als mediaspecialist binnen organisaties of bedrijven daarbuiten.

De opleiding kent een eigen inkleuring van het landelijk competentieprofiel en sterke inbedding in de regionale beroepspraktijk.

Er studeren bijna 1100 studenten en de opleiding is daarmee de grootste van het land met een marktaandeel van 20%. In de NSE scoort de opleiding in vergelijking met andere opleidingen op veel aspecten boven het landelijk gemiddelde. In de Keuzegids neemt de opleiding een gemiddelde positie in.

Inbedding van de opleiding in de hogeschool,

De opleiding is ondergebracht in het domein Media, Communicatie en Informatie van de Hogeschool van Amsterdam. Dit domein omvat de opleidingen Media, Informatie en Communicatie, (Technische) Informatica, Business IT and Management, Amfi Fashion Institute, en Communicatie(management). Het domein kent een eigen kenniscentrum Create-IT waarin diverse lectoraten zijn ondergebracht en een MediaLAB. Van de 7000 studenten in het domein studeren er bijna 1100 aan de opleiding CMD.

De invulling van het management in de afgelopen periode was wisselend. Tot januari 2013 heeft CMD maar liefst vijf verschillende opleidingsmanagers gehad, hetgeen zijn sporen heeft nagelaten in met name de besluitvormingsprocessen en de werksfeer. Visies wisselden elkaar snel af, waardoor er nauwelijks sprake was van beleidsmatige besluitvorming. Dankzij de inzet van docenten en teammanagers heeft de ontwikkeling van het curriculum en van de vakgebieden wel altijd voldoende aandacht gehad. Met de komst van de huidige manager, begin januari 2013, heeft de opleiding deze periode achter zich gelaten en werkt de opleiding collectief aan transparante en gedeelde beleidslijnen en is het tempo van realisatie van verbeteringen verhoogd.

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie.

Na de vorige accreditatie (2008) heeft een uitgebreide discussie plaatsgevonden over de inrichting van de opleiding. Verder is het landelijk opleidingsprofiel in 2011 herzien. De opleiding heeft besloten om mede op basis van het vernieuwde opleidingsprofiel het curriculum te herzien. Het nieuwe curriculum kent geen uitstroomprofielen meer, maar profileringsvakken en een generieke basis. In het studiejaar 2013-2014 zal dit curriculum volledig operationeel zijn.

Bij de vorige accreditatie kwamen de volgende aandachtspunten naar voren: personeel (scholing en didactiek), toetsing (toetsvormen) en plaats in curriculum en de handhaving van het eindniveau.

Docenten hebben didactische cursussen gevolgd en training ondergaan. Er is een betere spreiding van de toetsen doorgevoerd en er zijn toetsontwikkelingsessies georganiseerd. Het eindniveau is een aandachtspunt geweest bij de curriculumontwikkeling. Examinatoren opereren nu in teamverband. In 2013 is een eigen HR-beleid voor CMD geformuleerd.

Op basis van een interne audit in 2011 heeft de opleiding nog meer ingezet op de borging van toetsing en eindniveau. De examencommissie is geschoold en heeft een toetsbeoordelingscommissie ingesteld. De opleiding heeft in 2011 het toetsbeleid geformuleerd en in 2012 een toetsplan opgesteld.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Visie en Profilering

CMD Amsterdam is bezig zich te ontwikkelen tot een ontwerpopleiding. De opleiding wil studenten opleiden tot ontwerpers voor het Web, met de nadruk op genetwerkte media, waaronder het internet of things. Deze ontwikkeling is in 2009 gestart en in 2010 is het eerste cohort begonnen met de nieuwe opleiding. De visie geeft richting aan een ontwerpopleiding die, vanuit de mogelijkheden van de techniek, interactieve oplossingen voor communicatie- en informatievraagstukken ontwerpt en realiseert. CMD wil zich richten op mens en techniek, gedragingen en belevingen in relatie tot technologieën. Pro-actief, iteratief, genetwerkt en snel schakelend zijn kwalificaties die uit het gesprek met de docenten naar voren komen.

Het auditpanel kan zich in deze visie vinden, maar constateert wel dat deze recent is en nog verdere aanscherping behoeft. Zo geven de studenten minder eenduidige antwoorden dan de docenten en management als het gaat om visie en vertaling daarvan in de opleiding. Met het werkveld benadrukt het auditpanel het belang van de CMD-er die met mindset van een ontwerper als schakelpunt kan functioneren binnen het ontwerptraject van genetwerkte media als leidend principe voor de opleiding.

De opleiding profileert zich als een ontwerpopleiding. Het panel constateert dat de opleiding nu praktijkgerichte en degelijke mediamakers aflevert, maar dat voor een echt op innovatie gericht profiel nog een slag gemaakt moet worden. Werkveld en alumni gaven aan dat afgestudeerden nu vooral goed zijn in het toepassen van actuele technologie.

De opleiding claimt het beroep CMD-er. De discussie hierover is nog volop gaande. Het werkveld geeft tijdens de audit aan dat het met nieuwe functies in de richting van het door de opleiding geschetste beroep beweegt. Vooral het midden en kleinbedrijf herkent zich hierin. Het verbinden van specialisten komt duidelijk op. Ook claimt de opleiding dat zij ontwerpers opleidt gericht op de gebruiker in de maatschappelijke context, terwijl bij andere opleidingen de focus bijvoorbeeld ligt op functionaliteit en waarde voor de organisatie. Het panel constateert dat het beeld van CMD Amsterdam op het vlak van de maatschappelijke context nog wat bleek is. Het werkveld gaf aan dat er ook bij bedrijven een flinke markt is om een goede media-infrastructuur te ontwikkelen. De docenten onderschrijven de profielkeuze en ondersteunen ook de doorontwikkeling van het onderwijsprogramma die hiervoor nodig is.

Beoogde eindkwalificaties

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding samen met de andere CMD-opleidingen in 2011 een nieuw landelijk CMD-opleidingsprofiel heeft ontwikkeld. Op basis van generieke beroepstaken zijn landelijk negen competenties geformuleerd. Dit profiel kent een directe verbinding met de Dublin Descriptoren en de hbo standaarden. De opleiding hanteert vijf competenties. Zij heeft in deze competenties de beroepsspecifieke en de vier generieke CMD-competenties uitgewerkt.

De CMD Amsterdam-competenties zijn:

1. ontwerpen: *De interactieve media ontwerper bedenkt en concretiseert een concept voor een kwalitatief hoogwaardige interactieve media toepassing met de technieken die door de creatieve industrie zijn ontwikkeld.*
2. onderzoeken: *De interactieve media ontwerper doet onderzoek ten behoeve van de ontwikkeling van een interactieve media toepassing met de methodieken die daarvoor zijn ontwikkeld.*
3. maken: *De interactieve media ontwerper ontwikkelt op basis van een concept een (deels) werkende interactieve media toepassing.*
4. adviseren: *De interactieve media ontwerper verkent met een opdrachtgever de ontwerpvrage en geeft advies over een oplossingsrichting.*
5. projectmanagen: *De interactieve media ontwerper organiseert een interactief mediaproject en stuurt de uitvoering aan volgens methoden die passen bij het werkveld.*

De competenties zijn herkenbaar voor werkveld en afgestudeerden. De opstelling van de eigen HvA-CMD competenties heeft in nauwe afstemming met de Onderwijsadviesraad plaatsgevonden. De opleiding heeft de competenties uitgewerkt in een drietal niveaus voor de propedeuse, de verdiepingfase en het afstuderen.

Afgestudeerden werken in beroepen als front end developer, visual designer, interaction designer, content manager en project manager. Gesprekken met alumni en werkveld bevestigen dit. Studenten beschrijven de opleiding als een combinatie van een stevige basis met zicht op de nieuwste technieken.

Borging bachelorniveau

De opleiding heeft zelf een indirecte relatie gelegd met de Dublin-descriptoren via de algemene hbo-kernkwalificaties. Het landelijke opleidingsprofiel kent echter een heldere koppeling met de Dublin-descriptoren. Zo kent het landelijk profiel de competentie Ontwerpen en prototypen die gekoppeld is aan de Dublin Descriptoren Kennis en inzicht, Toepassen van kennis en inzicht en Oordeelsvorming. Deze landelijke competentie is verwerkt in de CMD Amsterdam competentie Ontwerpen. Ook kent het landelijk profiel een competentie Lerend Vermogen, die rechtstreeks terug komt in de CMD Amsterdam competentie Onderzoeken. Gezamenlijk dekken de landelijke competenties de Dublin Descriptoren af. Het auditpanel constateert dat de landelijke competenties herkenbaar zijn verwerkt in de set van CMD Amsterdam en dat daarmee ook voor CMD Amsterdam het bachelorniveau geborgd is.

Onderzoek

Tijdens de audit heeft de opleiding een presentatie verzorgd over de wijze waarop zij - vanuit de gedachte van een ontwerpopleiding - bezig is om onderzoek gericht op het proces van methodisch en iteratief ontwerpen in het curriculum in te brengen. De eerste stappen op dit pad zijn gezet. Het panel heeft met belangstelling kennis genomen van deze benadering en moedigt de opleiding aan hierin verder te gaan en de verbinding met het lectoraat ook op dit vlak te versterken. Volgens het panel mag de opleiding meer een LAB-achtige benadering hanteren. Een goed vertrekpunt hierbij is dat de opleiding dit zelf al wel doet bij de curriculumontwikkeling.

Contacten werkveld en partneropleidingen

De opleiding onderhoudt prima contacten met het regionale werkveld, daaronder ook bedrijven met een internationale scope. De werkveldvertegenwoordigers die het panel sprak gaven zelf aan dat er nog discussie is in hoeverre de CMD-er zich tot een zelfstandig beroep ontwikkelt en waarderen dat de opleiding zelf haar profiel ter discussie stelt. Het werkveld is ook duidelijk betrokken bij de visieontwikkeling in de richting van een ontwerpopleiding. Het panel moedigt de opleiding aan om deze discussie met het werkveld te blijven voeren. De opleiding stelt zich actief op in het landelijk opleidingsoverleg en was daar een van de initiators voor het recentelijk vernieuwde opleidingsprofiel.

Internationaal perspectief

De opleiding kent een beperkte internationale oriëntatie en een onduidelijke visie op internationalisering. De opleiding besteedt wel voldoende aandacht aan de internationale literatuur en vakinhoud. Het panel heeft echter geen zicht gekregen op een structurele inbedding in een internationale kennisinfrastructuur. Docenten bezoeken wel conferenties en de adviesraad kent enige internationaal georiënteerde bedrijven, maar het panel heeft verder weinig aanwijzingen aangetroffen op dit vlak. Het panel merkt overigens op dat uit de gesprekken naar voren kwam dat het vakgebied weliswaar sterk internationaal georiënteerd is, maar dat de markt voor CMD-ers sterk regionaal georiënteerd is. Naar de mening van het panel ontwikkelt zich binnen het vak van CMD de vraag naar breed gekwalificeerde professionals die naast een regionale/lokale oriëntatie in staat zijn om over de grenzen heen te kijken. De opleiding kan daarop inspelen door daadwerkelijk te investeren in structurele internationale kennisontwikkeling en samenwerking.

Weging en Oordeel

Het panel beoordeelt de beoogde eindkwalificaties van de opleiding wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie als ruim voldoende.

De opleiding wil zich op basis van haar visie als ontwerpopleiding profileren. Het panel onderschrijft de idee van CMD als een ontwerpopleiding, maar is van mening dat de opleiding hier dan wel de consequenties uit moet trekken bij de verdere ontwikkeling en inrichting van het programma. De visie van de opleiding op de eigen positionering binnen het vakgebied en het opleidingsdomein is in verandering. In die zin bevindt de opleiding zich in een overgangssituatie. De nieuwe visie 'CMD als ontwerpopleiding' waarin experiment, onderzoek en mensgerichtheid centraal staan, is nog vers. Terwijl het denken wel experimenteel en conceptueel is, ziet het panel dit in de benadering van het maken nog te weinig terug. De opleiding kan hierin verandering aanbrengen door vanuit de huidige solide benadering van de zakelijke en non-profit markt de eigen visie op ontwerp verder te definiëren en uit te werken tot een methode van onderzoeken en ontwerpen.

De opleiding heeft een eigen competentieset die is afgeleid van het landelijk profiel dat de Dublin Descriptoren afdekt. Hoewel deze afleiding helder en begrijpelijk is heeft de opleiding zelf geen directe koppeling gemaakt met de Dublin Descriptoren. Het bachelorniveau is naar de mening van het panel zeker aanwezig in de eindkwalificaties.

De opleiding heeft goede contacten met het werkveld wat zich onder andere vertaalt in afstemming over haar competentieprofiel. De opleidingsvisie is nog pril en zal nog sterker doorwerken in de opleiding. Het gedachtegoed en de benodigde kennis zijn in ruime mate aanwezig maar zullen onder het nieuwe management nog verder uitgewerkt dienen te worden tot een coherente visie die op consistente wijze vertaald wordt in het gehele curriculum. De opleiding claimt een unieke positie, maar zal deze naar de mening van het panel pas echt kunnen waarmaken als de studenten de visie bewust gaan uitdragen.

Het panel komt alles afwegende tot een ruime voldoende op deze standaard en acht het perspectief op een goed zeker aanwezig als de opleiding de ingezette lijn doorzet in de komende jaren.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Eindkwalificaties/programma

Het auditpanel constateert dat de opleiding de eindkwalificaties op heldere wijze in het programma heeft verwerkt. De competenties zijn op drie niveaus uitgewerkt (propedeuse, verdieping en afstuderen). De modulebeschrijvingen verwijzen consequent naar de eindkwalificaties en de opleiding heeft de dekking van de eindkwalificaties uitgewerkt in een schema. De competenties als ontwerpen en onderzoeken komen op diverse plaatsen in het curriculum voor en de student moet middels projectopdrachten, stage en afstuderen aantonen dat hij de eindkwalificaties realiseert.

De opleiding heeft recentelijk de keuze gemaakt om de afstudeerrichtingen af te schaffen en in te zetten op een persoonlijke profilering van de student. Hiertoe kent het curriculum profileringsvakken zoals Datavisualisatie, Future Scenario's en Design Ethics. Ook de minor biedt de student een prima middel om een persoonlijke inkleuring van de opleiding vorm te geven. Het auditpanel vindt dit een verstandige keuze omdat de opleiding hiermee beter kan inspelen op de snel veranderende beroepspraktijk.

De opleiding is doende om het concept van een ontwerpopleiding door te voeren in het curriculum. Het auditteam heeft tijdens de audit een presentatie bijgewoond waarin werd uitgelegd hoe de opleiding bezig is om onderzoek gericht op het proces van ontwerpen meer in het programma te verwerken. Een voorbeeld hiervan is de minor User Experience Design. Hierin ontwerpen studenten interface-gebaseerde toepassingen op basis van complexe uitgangspunten. Tijdens de audit gaven de vertegenwoordigers van het werkveld aan dat de opleiding het methodisch werken nog pregnanter in de opleiding zou kunnen verankeren. Het auditpanel onderschrijft dit.

Opzet, inhoud en onderwijsvisie

De opleiding CMD heeft haar programma vanuit het competentieprofiel opgebouwd in vier leerlijnen, te weten:

1. De conceptuele leerlijn (vakmodules)
2. De praktische leerlijn (stage en projecten)
3. De reflectieve leerlijn (studieloopbaancoaching)
4. De integrale leerlijn (projecten, afstudeeropdracht)

De competenties zijn gekoppeld aan alle leerlijnen. De vier leerlijnen komen in elke fase van de opleiding terug (propedeuse, verdieping1, verdieping2 en afstudeerfase). Iedere fase is ingedeeld in vier blokken en elk blok bevat vakmodules, projecten of stage en SLC. De inhoud van die lijnen wordt bepaald door de vier inhoudslijnen: techniek, design, cultuur en strategie.

Het propedeusejaar kent vaste modules (kernvakken). De verdiepingsfase kent naast kernvakken ook keuzemodules (profileringsvakken). De student kan met profileringsvakken zichzelf specialiseren en krijgt daarmee de regie over zijn eigen opleidingsprogramma. In het eerste jaar van de verdiepingsfase gaan de studenten voor het eerst op stage, in het tweede verdiepingsjaar volgen ze een minor naar keuze. De opleiding biedt twee eigen minoren aan: *Mobiele Interactie en User Experience Design*.

Het panel heeft ervaren dat de ontwikkeling van het onderwijsprogramma binnen de opleiding CMD een regulier en geïntegreerd proces is. De opleiding heeft gezorgd voor open ruimte in het programma en probeert onderwerpen uit in een minor voordat ze een definitieve plek krijgen. Zo is bijvoorbeeld het onderwerp prototyping nu vanuit de minor doorgesijpeld naar de propedeuse. Regelmatig zijn er studiedagen waaraan ook de studenten (zij het nog in beperkte mate) deelnemen. Er is regulier overleg per blok en per leerjaar.

De opleidingscommissie is sinds kort weer operationeel. De opleiding maakt ook gebruik van studentenpanels. Opleidingscommissie en studentenpanels krijgen de uitkomsten van onderwijsbeoordelingen. Docenten gaven aan dat er nu ook aandacht is voor de docerbaarheid van het programma, onder andere door het ontwikkelen van minder arbeidsintensieve toetsvormen.

De opleiding kent naast de conceptuele lijn met vakmodules ook integrale projecten. Tijdens de audit gaven docenten aan dat de vakken nog sterker in de projecten terug kunnen komen waardoor de samenhang in het programma nog sterker wordt. Kenmerkend in de opleiding zijn de cultuurvakken waarin de blik op de wereld van de studenten verandert. Het auditpanel heeft ervaren dat studenten dit ook daadwerkelijk zo ervaren. Interessant is ook de Piratenopdracht: studenten moeten in het eerste jaar een ontregelend product maken om zo de gevolgen van piraterij zelf te ervaren. Kenmerkend is ook het, door studenten gewaardeerde, vak Design Ethics waarin studenten met de docent het gesprek over het vak aangaan en actief gestimuleerd worden om na te denken over de ethische consequenties van media-ontwerpen.

Het panel beoordeelt het programma als samenhangend. De studenten gaven tijdens de audit aan dat zij dit ook zo ervaren. Er is een geschakeerd palet aan keuzevakken, ruimte voor individuele profilering en flinke ruimte in de minor. Studenten blijken regelmatig ook minoren buiten de eigen opleiding te kiezen. Het panel is positief over de opzet van het programma en vindt dat het goed onderbouwd is.

De opleiding CMD kiest voor competentiegericht opleiden. Dit houdt in dat de opleiding ruimte biedt aan de student om de eigen competenties te onderzoeken, te ontwikkelen en aan te tonen. De onderwijsvisie is naar de mening van het auditpanel consequent doorgevoerd in de wijze waarop de studenten leren en de docenten onderwijzen.

Praktijkgerichtheid

Tijdens de audit heeft het auditteam op diverse momenten de producten die de studenten maken aan de orde gesteld. De kwaliteit van de producten die op verzoek van het panel tijdens de audit werden getoond is degelijk. Het panel heeft zich verbaasd over de beperkte uitstraling die de opleiding ontleent aan de producten die de studenten maken. De producten weerspiegelen een wat keurige benadering van het maken. In de werken die het panel gezien heeft komt zowel op conceptueel niveau als op het niveau van de realisatie van mediaproducten de visie van de opleiding en het niveau van denken en reflectie niet terug. Juist de link tussen denken en maken, tussen onderzoek, concept en realisatie (van alle facetten, dus ook van de assets) is naar de mening van het panel kenmerkend voor een ontwerpopleiding.

De opleiding kan daarom het praktijkgerichte deel (opdrachten en projecten) van het onderwijsprogramma naar het oordeel van het panel inhoudelijk uitdagender uitwerken. De werkveldvertegenwoordigers gaven aan dat de studenten meer designskills mogen krijgen en meer vlieguren in het ontwerpen mogen maken. Ook de alumni gaven aan dat de studenten meer ervaring mogen opdoen in het werken in multi-disciplinaire teams en ook al tijdens de opleiding sterker in aanraking mogen komen met het productieritme. Het daadwerkelijk testen van producten mag naar de mening van het panel een meer prominente plaats krijgen. De opleiding is hiertoe uitgerust met een goed ingericht usability lab. Volgens het panel kan de opleiding nog duidelijke slagen maken om de praktijkgerichtheid nog verder te versterken en meer in lijn te brengen met de visie en ambitie van de opleiding.

In de aanloop naar de keuze voor een stageplaats kent de opleiding het concept van "Stage Diving". Studenten en stageverleners ontmoeten elkaar tijdens speeddates. Het werkveld krijgt daarmee een goed beeld van het aanbod van studenten.

Het panel vindt dit een interessant concept. Tijdens de audit gaven de werkgevers aan dat de kwaliteit van de studenten gemiddeld genomen in orde is maar dat zij eigenlijk nog wel meer echte uitschieters zouden willen tegenkomen. De studenten geven in de NSE aan dat zij tevreden zijn over de begeleiding tijdens de stage, maar dat zij nog ruimte voor verbetering zien bij de voorbereiding van de stage. Tijdens de audit gaven de studenten aan dat de communicatie over de stages nog te wensen over laat. Het panel heeft ook stageplaatsen aangetroffen die niet direct in lijn zijn met de door de opleiding voorgestane maatschappelijke betrokkenheid. Docenten gaven desgevraagd tijdens de audit aan dat dit inderdaad soms nog kan gebeuren. Het panel denkt dat de opleiding het stagebeleid nog beter in lijn kan brengen met de ambitie en de gewenste maatschappelijke verankering en daarmee ook de communicatie vooraf naar de studenten kan verbeteren.

Volgens het panel interessante elementen in de omgevingsgerichtheid zijn dat de opleiding onder de vlag 'CMD presents' sprekers uit het werkveld uitnodigt om presentaties te geven voor studenten. Tijdens de jaarlijkse *Golden Dot Awards* wordt het beste studentenwerk van het studiejaar door externe professionals van toonaangevende ontwerpbureaus beoordeeld.

Theorie en literatuur

Op basis van de scripties, de literatuurlijst en de toetsen concludeert het panel dat de theorievorming adequaat is, maar dat die nog wel meer consistentie kan krijgen. De taalvaardigheid van de studenten is overigens opvallend goed. De literatuur die de opleiding gebruikt is naar de mening van het panel bovengemiddeld van kwaliteit. Ook moeten de studenten voldoende Engelse literatuur lezen. Opmerkelijk en positief is voorts dat de docenten ook eigen bronmateriaal schrijven en/of samenstellen. Over het algemeen zit het onderwijsmateriaal van de opleiding goed in elkaar. De opleiding is van plan om in het studiejaar 2013-2014 een nieuwe BOKS in te voeren. Het panel adviseert om dit moment te gebruiken om de consistentie nogmaals onder de loep te nemen.

Onderzoek

Op basis van de kritische reflectie kon het auditpanel zich niet goed een beeld vormen van de plaats van onderzoek binnen de opleiding en de relatie van de lectoraten en het kenniscentrum met de opleiding CMD. Tijdens de audit heeft het panel ervaren dat er flinke afstand is tussen het lectoraat *Institute of Network Cultures* en de opleiding. Docenten geven aan dat zij nauwelijks contact hebben met het lectoraat en studenten hebben er geen idee van. Docenten hebben aangegeven dat het lectoraat zeer theoretisch is en dat het daardoor ver afstaat van de praktijk van het ontwerpvak en van het onderwijs. Het panel vraagt zich af of de onderzoeksstijl en – onderwerpen van dit lectoraat (verdienmodellen en zelfstandig werken) wel voldoende aansluiten bij de opleiding. De lectoraten Game and Play en Digital Life lijken beter in de opleiding verankerd middels promovendi die ook onderwijs in de opleiding verzorgen.

Op basis van de eindwerkstukken en de toetsen die het panel heeft ingezien concludeert het panel dat de studenten tijdens de opleiding voldoende competenties ontwikkelen om goede rapportages te schrijven over het onderzoek dat zij in het kader van het realiseren van een product hebben gedaan. De opleiding heeft als ambitie dat zij een ontwerpopleiding wil zijn, waarbij onderzoek deel uitmaakt van een methodisch ontwerpproces.

Tijdens de audit heeft de opleiding een presentatie gegeven over de wijze waarop zij dit ontwerpgericht onderzoek binnen de opleiding vorm geeft. De opleiding ontwikkelt compleet buiten het lectoraat INC om een visie op ontwerpgericht onderzoek. Hierbij wil zij studenten ook meer kwantitatief onderzoek laten doen. Het panel onderschrijft het belang van onderzoek als geïntegreerd deel van een methodisch ontwerpproces. Ook blijkt de opleiding een eigen onderzoeksgroep opgericht te hebben gericht op blended learning. Het panel vindt dit een interessante optie. Studenten gaven aan dat zij nog niet ervaren dat er één kenmerkende methode voor onderzoek binnen de CMD-opleiding is. Reflecteren gebeurt wel regelmatig binnen de opleiding. Zo moeten de studenten voor alle projecten een Plan van Aanpak opstellen en leggen docenten in de lessen de nadruk op het leren nadenken en het stellen van kritische vragen. Het panel constateert dat het onderwerp onderzoek een wisselend beeld oplevert en beveelt de opleiding aan vanuit de opleidingsvisie op dit vlak verdere stappen te zetten.

Internationale component

Tijdens de vorige audit is geconstateerd dat de internationalisering een verbeterpunt was. De opleiding geeft in haar kritische reflectie en tijdens de audit aan dat zij er mee bezig is. Het panel constateert dat de internationale component van de opleiding weinig indruk maakt. Zo geven studenten en alumni aan dat het internationaal stage lopen niet echt gestimuleerd wordt. De opleiding kent een aantal uitwisselingsovereenkomsten, maar slechts weinig inkomende studenten. Het zou aanbeveling verdienen om minoren in het Engels aan te bieden waardoor deze ook voor buitenlandse studenten aantrekkelijk worden. Een student vertelde dat zijn buitenlandse minor in Portugal flinke startproblemen kende, mede door de slechte voorbereiding vanuit CMD Amsterdam. Studenten schetsen een vrijblijvend beeld: er is een lijst met scholen en je zoekt maar iets uit. Naar de mening van het auditpanel is de internationale component een gemiste kans voor de opleiding. Het panel moedigt de opleiding aan om met een aantal goede mediaontwerpoppleidingen in een aantal landen allianties aan te gaan en zo de kwaliteit van het studeren aan die instituten te garanderen.

Studielast/studeerbaarheid/studievoortgang

Uit de kritische reflectie blijkt dat de opleiding een forse uitval in de propedeuse kent (gemiddeld 40%). Het panel was benieuwd wat hiervan de oorzaak is en in hoeverre de opleiding dit als een probleem ervaart. Uit de gesprekken bleek dat er sprake is van een soort natuurlijke selectie. Studenten ervaren in het eerste jaar wat het specifieke karakter van de opleiding is. De instroom is de laatste jaren sterk gestegen, dus dit zou mogelijk een probleem kunnen vormen. De opleiding blijkt dit punt in het vizier te hebben en is gestart met een studiekeuzedag voorafgaand aan de start van de opleiding. Deze dag is een soort mini-project waarin aspirant-studenten kennis maken met de kenmerken van de opleiding. Hiermee kan de opleiding de verwachtingen beter en in een eerder stadium managen. De eerstejaars studenten zijn hier positief over. Verder gaven zij aan dat de opleiding al tijdens de voorlichting probeert actief te verwijzen als de verwachting niet klopt met het profiel van de opleiding. Ook is de grens voor het bindend studieadvies recentelijk opgetrokken naar 50 EC. Hierdoor is er minder uitval in de postpropedeuse. Het panel is positief over de genomen maatregelen en is benieuwd of deze tot het gewenste resultaat gaan leiden terwijl tegelijkertijd de instroom fors is gestegen. Opvallend punt was dat veel studenten die het panel gesproken heeft aan de opleiding begonnen zijn na een (en soms meerdere) onafgemaakte studie in een ander vakgebied. Het panel heeft niet kunnen verifiëren of dit kenmerkend is voor de hele studentenpopulatie.

De opleiding heeft recentelijk de aanpak van de studieloopbaanbegeleiding veranderd naar een aanpak die gebaseerd is op coaching van de studenten. In de propedeuse is de studieloopbaancoach ook docent voor die groep. Hierdoor zijn er ook kleine contactmomenten. De docenten komen regelmatig bij elkaar om te bespreken wat er leeft in de klassen. Opvallend is ook dat de opleiding ervoor zorgt dat hogerejaars studenten meedoen bij het eindejaarsgesprek met de student. De benadering is nu meer vraaggericht. Studenten geven aan tevreden te zijn over deze wijziging. De communicatie is laagdrempelig en docenten zijn zeer goed en makkelijk benaderbaar. De opleiding kent ook een actieve studentenvereniging IAMcore.

De studielast is evenwichtig gespreid en het aantal contacturen is in orde. Het panel heeft in de gesprekken geen problemen gesignaleerd op dit punt. Studielast en begeleiding zijn volgens het panel adequaat.

In de NSE 2013 scoort de informatievoorziening niet echt positief maar ook niet sterk negatief. Wel klagden de studenten over de tijdigheid van het bekendmaken van tentamenresultaten. Tijdens de gesprekken bleek dat alle informatie op intranet staat, maar dat deze nog niet structureel geordend is. Het panel kan dit beeld uit eigen ervaring bevestigen. Docenten geven op diverse manieren informatie over hun vak: Moodle, Facebook, Intranet. Wel altijd digitaal en wel is er sprake van consistentie per docent. Studenten gaven ook aan dat zij niet een specifieke voorkeur hebben voor één informatiemiddel omdat sommige vakken zich beter lenen voor Moodle en andere beter via Facebook. Het panel prijst de opleiding dat zij state-of-the-art informatiemiddelen inzet, maar vindt dat de manier waarop gecommuniceerd wordt eenduidig moet zijn qua inhoud en vorm van de informatie en er één verzamelplaats is waar een student altijd alles kan vinden.

Tevredenheid studenten, alumni en werkveld over het programma

De studenten zijn blijkens de NSE gemiddeld genomen tevreden over de inhoud van het programma. Zij zijn ook gemiddeld genomen meer tevreden dan studenten van vergelijkbare opleidingen. Dit laat onverlet dat er op moduleniveau duidelijke verschillen te noteren zijn. Er komen regelmatig negatieve scores voor, maar uit de evaluatieresultaten blijkt ook dat opleiding hierop adequaat reageert. Opvallend was dat de opleiding zelf in de kritische reflectie niet inging op de resultaten van de evaluaties en de genomen maatregelen. Het panel heeft de indruk dat de resultaten van de evaluaties wel worden teruggekoppeld naar de opleidingscommissie, maar dat de opleiding de mogelijkheid laat liggen om aan alle studenten duidelijk te maken hoe zij omgaat met de evaluaties en welke maatregelen zij op basis hiervan neemt.

Werkveld en alumni zijn tevreden over het programma. Het werkveld is ook duidelijk betrokken bij de ontwikkeling en invulling van het programma. De alumni zien duidelijk de ontwikkeling die de opleiding de laatste jaren heeft doorgemaakt hoewel zij aangeven dat de internationale component nog zwak is. De alumni geven ook aan dat zij graag een bijdrage aan de opleiding willen leveren. De opleiding onderhoudt via een LinkedIn-groep al een stevig netwerk met haar alumni. Het is volgens het panel een pluspunt hoe deze opleiding via social media in contact blijft met haar afgestudeerden. Gastlessen zijn bijvoorbeeld toegankelijk voor alumni en zij maken ook regelmatig gebruik van deze mogelijkheid.

Personeel

Het panel geeft een compliment voor het docentencorps. De deskundigheid van de docenten is congruent met de ambitie en inhoud van de opleiding. Het panel is zeer positief over het intellectueel niveau, de actuele vakbekwaamheid en de grote betrokkenheid van de docenten bij de opleiding, die tegelijkertijd ook duidelijke "role models" zijn voor de studenten. In het gesprek zeiden de studenten: het zijn gewoon mensen. Studenten zijn lovend over de docenten, zowel vakinhoudelijk als didactisch. Het docententeam is ten goede veranderd volgens de studenten. Het panel complimenteert de opleiding met de enorme diversiteit binnen het docententeam. Kenmerkend is bijvoorbeeld de deelname van relatief jonge docenten aan de afstudeercommissie die hun collegae feedback geven op het afstudeertraject. Ook heeft het panel tijdens de gesprekken een open en op ontwikkeling gerichte houding bij de docenten ervaren. Het panel vraagt aandacht voor de rol en de invulling van het teammanagement dat achterblijft ten opzichte van de docenten.

De onderwijstijd is goed begroot en docenten hebben binnen hun jaartaak 10% die zij kunnen besteden aan ontwikkeling. Er zijn diverse docenten die in staat worden gesteld om een masterkwalificatie te behalen. Ook raken nu via het lectoraat Game Design promovendi betrokken bij de opleiding. Het panel is positief over het personeelsbeleid van de opleiding en de wijze waarop de opleiding hieraan actief invulling geeft.

Voorzieningen

De opleiding is sinds het studiejaar 2012-2013 gehuisvest in het Theo Thijssenhuis, een van de gebouwen op de Amstelcampus van de Hogeschool van Amsterdam. Daarvoor zat de opleiding verspreid over diverse locaties. De opleiding heeft nu een duidelijke thuisbasis en daardoor kunnen docenten en studenten zich richten op de door de opleiding gewenste manier van leren en samenwerken. Het Theo Thijssenhuis is een actueel onderwijsgebouw waarin verschillende opleidingen gehuisvest zijn. Het ligt aan een binnenruimte die ondanks de stedelijke omgeving toch rust en de mogelijkheid tot ontmoeting biedt. Aan deze binnenruimte is ook het MediaLAB gevestigd.

Opvallend en positief is dat er per leerjaar een docentenkamer is. Hierdoor kunnen docenten makkelijk contact met elkaar maken tussen de lessen door. Ook de studenten lopen makkelijk binnen. Het panel denkt dat deze aanpak bijdraagt aan korte lijnen tussen docenten en studenten. De opleiding deelt faciliteiten als een TV-studio en een radiostudio met de MIC-opleiding. De mediatheek is goed voorzien en dichtbij. Wel is het aantal CMD-specifieke faciliteiten beperkt tot één Usability Lab waar studenten hun werk kunnen testen. Voor het overige heeft het panel geen specifieke faciliteiten voor een ontwerpopleiding aangetroffen.

Het panel is kritisch over het door de hogeschool gehanteerde ZODAC-roostersysteem. Dit systeem roostert de onderwijsruimtes opleidingsonafhankelijk. Docenten klagen over het rooster. Studenten klagen over de late oplevering en de frequente wijzigingen. De communicatie over het rooster is slordig en het is voor studenten daarmee lastig om hun (vaak werkende) bestaan rond de opleiding te organiseren. Het panel vraagt zich af hoe de opleiding de komende jaren de stijgende studentenaantallen goed gaat bedienen met deze haperende systematiek.

Het panel ervaart nog een incongruentie tussen de ambitie van de opleiding om een ontwerpopleiding te willen zijn en de geboden onderwijsruimtes. Het gebouw in zijn huidige vorm voldoet niet aan deze ambitie. Het maakte op het panel een steriele en schoolse indruk. Het panel is kritisch over de CMD-specifiekheid van de onderwijsruimtes. Een ontwerpopleiding moet spanning, creativiteit en ambitie ademen. Het MediaLAB, waar slechts weinig CMD-studenten kunnen werken, was nog de meest inspirerende ruimte tijdens het bezoek. Als ontwerpopleiding heeft de opleiding ruimte nodig waarin zij 'vuil' kan werken, dat wil zeggen kan experimenteren met media ook op fysiek niveau. Genetwerkte media (waaronder internet of things) bestaan immers niet alleen uit softwaretoepassingen, maar ook -en steeds meer- uit fysieke producten. De opleiding heeft op dit moment letterlijk geen ruimte om aan deze actuele visie vorm te geven. Studenten willen graag meer ruimte om ook met elkaar te kunnen samenwerken tijdens het ontwerpproces. Verbazingwekkend is ook het verbod om schetsen en andere werkbenodigdheden aan de wand te mogen ophangen. Pluspunt is wel dat inmiddels één van de lectoren zijn werkruimte bij de opleiding heeft. Het panel moedigt de opleiding aan om ook op deze manier onderwijs en onderzoek -letterlijk- dichter bij elkaar te brengen.

Het panel onderschrijft de ambitie van de opleiding, maar is wel van mening dat de onderwijsfaciliteiten hiermee congruent moeten zijn. Het gebouw kent geen werkplaatsen, terwijl een ontwerpopleiding in een meer LAB-achtige omgeving gehuisvest zou moeten zijn.

Weging en Oordeel

Het panel beoordeelt de onderwijsleeromgeving met een ruime voldoende.

Het onderwijsprogramma is samenhangend en stelt de studenten in staat om de eindkwalificaties te bereiken. Sterk punt is dat de ontwikkeling van het onderwijs een continu proces is waarbij de minoren worden gebruikt als een proeftuin en vakken vanuit de minoren onderdeel van het reguliere programma gaan uitmaken. De keuze om het programma vorm te geven op basis van individuele profileringskeuzes van de student verhoudt zich beter met de ontwikkelingen in de praktijk.

De beroepsgerichtheid is op zich voldoende. Het panel waardeert dat de opleiding bezig is om haar visie op integraal ontwerpen door te vertalen naar het programma. Op dit vlak zijn nog wel stappen te zetten. Naar de mening van het panel mag de inhoud van het onderwijsprogramma met name waar het de opdrachten en projecten betreft nog uitdagender en kan de focus op experiment en innovatie versterkt worden. Het panel raadt de opleiding aan om consequent een op het methodisch ontwerpproces gerichte vorm van onderzoek in de opleiding uit te werken en de betrokkenheid van de lectoraten op dit vlak te versterken. Het zou goed zijn als de opleiding zich bezint op de rol die de lectoraten Game and Play en Digital Life hierin kunnen spelen, zowel met betrekking tot de theoretische kant van onderzoek als tot de praktijkgerichte.

De internationalisering en de internationale component van het programma zijn een gemiste kans op het vlak van contacten, stages en oriëntatie van het instituut. De literatuur en de vakinhoud zijn wel voldoende internationaal. Hier is duidelijk ruimte voor verbetering.

Het panel vindt het docententeam een sterk punt van de opleiding. De enorme diversiteit, het intellectuele niveau, de actuele vakbekwaamheid en de duidelijke betrokkenheid bij de opleiding zijn lovenswaardig. Het personeelsbeleid heeft op het vlak van deskundigheidsbevordering een nieuwe impuls gekregen.

De faciliteiten zijn voldoende, maar minimaal voor een innovatiegerichte opleiding als CMD en kunnen volgens het panel nog een sterkere bijdrage leveren aan het realiseren van de opleidingsvisie. Het gebouw is mooi, maar wel steriel, schools en weinig spannend.

Het roostersysteem is een bron van ergernis voor zowel docenten als studenten. Gebouw en rooster vormen daarmee een magere basis voor het realiseren van een echte ontwerpopleiding.

De onderwijsleeromgeving van de opleiding CMD biedt al met al een gemêleerd beeld. Enerzijds duidelijke pluspunten als het docententeam en de gestructureerde ontwikkeling van het onderwijsprogramma. Anderzijds is de opleiding nog volop bezig om de visie van een ontwerpopleiding door te voeren en is er nog duidelijk ruimte voor ontwikkeling in de van een meer experimentele en op innovatie gerichte opleiding, de inbedding van het methodisch ontwerpen, de internationalisering en een gebouw dat faciliterend is voor het realiseren van de opleidingsvisie.

Alles afwegend komt het panel tot een ruime voldoende voor de onderwijsleeromgeving, die naar de mening van het panel echt goed kan worden op het moment dat de visie consequent wordt doorgevoerd.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Het systeem van toetsen en beoordelen

De opleiding CMD heeft haar beleid ten aanzien van toetsen en beoordelen beschreven in de notitie *Toetsbeleid 2012*. Uitgangspunten zijn dat de toetsing gedurende de opleiding in toenemende mate integraal is, dat vanwege het karakter van de opleiding ook het leerproces wordt getoetst, het professioneel handelen vooral in de beroepspraktijk beoordeeld wordt en dat ieder project ook een individuele beoordeling omvat naast de groepsbeoordeling.

De notitie bevat ook kwaliteitscriteria voor de toetsen en aanwijzingen voor de toetsconstructie.

Tijdens de vorige accreditatie en de interne audit in 2011 vormde de toetsing een aandachtspunt. Het panel heeft tijdens de audit aandacht besteed aan het systeem van toetsen en beoordelen en heeft geconstateerd dat dit nu een solide indruk maakt. De opleiding heeft goede stappen gezet om tot een onderbouwde manier van toetsen te komen.

De examencommissie vervult hierin een actieve rol onder andere doordat zij eisen stelt aan examinatoren. Het systeem staat niet alleen op papier maar blijkt ook daadwerkelijk in de praktijk te functioneren.

De opleiding heeft de competenties uitgewerkt in drie niveaus (propedeuse-fase, verdiepings-fase en afstuderen). De toetsing is ook competentiegericht. In ieder onderwijsblok werkt de student aan een project waarbinnen kennis, attitude en vaardigheden op een geïntegreerde manier worden getoetst. Alle vijf eindkwalificaties komen ieder onderwijsjaar aan bod en de opleiding toetst en beoordeelt of de studenten deze op een steeds hoger niveau beheersen. Aan het eind van elke studiefase dient de student in een assessment de vijf competenties te demonstreren op het niveau van die fase.

De opleiding zorgt ook voor een evenwichtige spreiding van toetsmomenten over het schooljaar. Alle toetsen worden tweemaal per jaar aangeboden.

Validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

De opleiding heeft een aantal maatregelen genomen om de validiteit en de betrouwbaarheid beter te borgen. Het vierogen-principe is consequent doorgevoerd bij het ontwikkelen, afnemen en beoordelen van toetsen. Ook de monitoring en evaluatie van de toetsing zijn nu per blok en per onderwijseenheid georganiseerd. Externe beoordelaars zijn geen examiner, ook niet bij de stages. De opleiding houdt aldus de beoordeling in eigen hand.

Sinds het studiejaar 2012-2013 is de toetsbeoordelingscommissie actief, die haar werkplan heeft vastgelegd in een borgingsagenda. Belangrijk element hierbij zijn de toetsbeoordelingssessies na afloop van een blok. Tot nu toe zijn er twee sessies waaraan ongeveer 60% van de docenten heeft meegedaan. Hiermee vervullen deze sessies een dubbelfunctie: het evalueren van de toetsen, maar ook intervisie en kennisdeling.

Docenten geven aan dat zij ook tijdens didactische cursussen veel geleerd hebben op het vlak van toetsen en beoordelen.

Het panel heeft zelf toetsen ingezien (Mediageschiedenis, Piratenopdracht, Ubicomp) en heeft geconstateerd dat de toetsen gedurende de opleiding een meer integraal karakter krijgen. De opleiding hanteert toetsmatrijzen. Criteria en beoordelingen zijn relevant en realistisch. Het commentaar dat de docenten bijvoorbeeld bij de door studenten geschreven essays gaven was duidelijk en uitgebreid.

Uit de evaluaties en uit de gesprekken met de studenten tijdens de audit is gebleken, dat de studenten over het algemeen redelijk tevreden zijn over de aansluiting van de toetsen op de inhoud. In de gesprekken bleek wel dat de opleiding de criteria voor de stage nog verder kan aanscherpen in relatie tot de eindkwalificaties en het beroep.

De examencommissie

Het panel heeft geconstateerd dat de opleiding beschikt over een actieve en zelfstandig functionerende examencommissie. De examencommissie heeft een toetsbeoordelingscommissie en een afstudeercommissie ingesteld. Alle commissies functioneren en zijn samengesteld uit betrokken docenten. Het panel vindt dat het geheel van deze drie commissies goed in elkaar zit.

De examencommissie stelt zich onafhankelijk op en vormt een eigen oordeel over het gerealiseerd niveau. De examencommissie beoordeelt zelf ook steekproefsgewijs scripties en gaf ook voorbeelden waarbij zij een scriptie heeft afgekeurd. Vrijstellingen blijken bijna niet voor te komen.

De examencommissie is actief betrokken bij de scholing van de docenten op het vlak van toetsen. Het auditpanel constateert dat de kennis van toetsen en beoordelen duidelijk is toegenomen. De examencommissie stelt eisen aan examinatoren. Zij beoordeelt nieuwe examinatoren eerst op deze eisen alvorens zij deze aanstelt.

Het afstuderen

Het vierde jaar omvat de afstudeerstage en het afstudeerproject. De opleiding evalueert in beide afstudeermodules alle competenties. Het beoordelingsformulier voor beide modules is ook op de competenties gebaseerd. Het afstuderen omvat een eindrapport, een eindproduct en een afstudeerpresentatie die in samenhang beoordeeld worden en de stage. Tijdens het afstudeerproject heeft de student twee begeleiders/lezers. De eerste begeleider is verantwoordelijk voor het naar het juiste eindniveau brengen van de student, de tweede begeleider is ter controle en kan om advies gevraagd worden bij specifieke problemen. De beoordeling vindt plaats door een derde lezer gezamenlijk met de eerste lezer. Een afstudeercommissie bestaande uit docenten met minimaal een masterdiploma bewaakt de kwaliteit van de afstudeervoorstellen.

Desgevraagd blijkt de afstudeercommissie 50% van de proposals retour te sturen. Het traject van het afstudeervoorstel is ook gericht op feedback en training voor de docenten. Het afstuderen is een arbeidsintensief traject en studenten signaleren ook werkdruk bij de afstudeerbegeleiders. De afstudeercommissie verwacht dat in de komende jaren de deskundigheid van de docenten ten aanzien van het begeleiden van proposals toeneemt en dat daarmee de kwaliteit van de proposals zal verbeteren. Hiermee zal de werklast voor de begeleiders verminderen.

Tijdens de afstudeerpresentatie kan het cijfer nog één punt hoger of lager worden op basis van de beoordeling van de presentatie.

Het is het panel opgevallen dat bij de beoordeling van het afstuderen nog niet bij alle beoordelingsformulieren het feedbackgedeelte consequent is ingevuld. Sommige formulieren bevatten zelfs helemaal geen feedback. Deze formulieren waren wel van de oudste lichte die het panel bekeken heeft. Volgens het auditpanel kan de opzet van de formulieren verbeterd worden waardoor docenten meer uitgenodigd worden tot het geven van een kwalitatieve beoordeling in plaats van het afvinken van criteria.

Verder is er nog geen uitgewerkte manier om de mondelinge feedback bij het afstuderen vast te leggen. De examencommissie onderschrijft deze punten. Het panel beveelt aan deze punten op korte termijn verder uit te werken.

Realisatie van de eindkwalificaties:

Oordeel van het werkveld over het gerealiseerde niveau en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk functioneren

Tijdens de audit heeft het panel met vertegenwoordigers van het werkveld en afgestudeerden gesproken over de kwaliteit van de afgestudeerden. Het werkveld geeft aan dat het niveau van stagiairs en afgestudeerden in de afgelopen jaren echt beter is geworden. Afgestudeerden doen nu mee in echte projecten. Het werkveld kwalificeert de afgestudeerden als goede prototypers. Ten aanzien van de stagiairs geven de vertegenwoordigers van het werkveld aan dat zij een grote degelijke middelmaat ervaren, maar weinig echte uitblinkers aantreffen. Als bedrijf haal je echter wel studenten van hier en nu binnen. Dat ervaart het werkveld als een pluspunt.

Alumni en werkveld geven aan dat er nog verbetering mogelijk is op het vlak van echt multi-disciplinair werken. Afgestudeerden werken vaak op plaatsen waar zij moeten schakelen tussen verschillende specialismen. Studenten zouden nog meer moeten kunnen leren hoe zij expertise en specialisten kunnen inschakelen doordat zij ook al tijdens de opleiding in multi-disciplinaire teams ervaring opdoen. Rolverdeling en verdeling van specialismen binnen de opleiding zijn blijkbaar niet voldoende om studenten daadwerkelijk te leren functioneren in een multidisciplinair team.

Eigen oordeel van het auditteam over het gerealiseerd niveau

Om zicht te krijgen op het gerealiseerde niveau heeft het auditteam afstudeerwerkstukken bestudeerd van studenten van het studiejaar 2011-2012 en 2012-2013. Uit de overzichtlijsten van de opleiding heeft het auditteam een gestratificeerde keuze gemaakt van 15 studenten waarvan de eindwerkstukken en het stageverslag beoordeeld zijn.

Het auditteam is van oordeel, dat nagenoeg alle studenten een voldoende en in sommige gevallen zelfs goed tot zeer goed niveau hebben aangetoond in hun afstudeerwerk. Ze hebben laten zien dat zij kunnen handelen en denken op bachelorniveau. Het panel heeft één scriptie gelezen die eigenlijk buiten de scope van een CMD-opleiding valt en waarvan de inhoudelijke kwaliteit daarbij als matig te kwalificeren valt. Het panel zou deze scriptie met een onvoldoende hebben beoordeeld. Desgevraagd bleek deze scriptie een voorbeeld van een scriptie oude stijl. De afstudeercommissie stuurt nu aantoonbaar op afstudeervoorstellen die relevant zijn voor de beroepspraktijk en de opleiding.

Het auditteam zag verschil tussen de afgestudeerden van 2011-2012 en de afgestudeerden van 2012-2013. Er is sprake van een toename van kwaliteit van de onderzoeken. Het panel herkent zich over het algemeen in de beoordelingen zoals die door de opleiding zijn gegeven.

Het viel het panel op dat er verschillen zijn in de mate waarin de studenten hun keuzes verantwoorden. Docenten geven tijdens de audit zelf aan dat dit nog een verbeterpunt is. De goede studenten doen dit al wel, maar de gemiddelde studenten nog te weinig.

Het panel waardeert de onderzoeks- en de theoriecomponent in de scripties, maar constateert wel een discrepantie tussen de kwaliteit van het onderzoek in de scripties en die van het onderzoek en de realisatie in de producten. Over het algemeen waardeert het panel de kwaliteit van het geschreven werk beter dan die van de producten. Het panel heeft in diverse rapporten heel mooie dingen aangetroffen en het onderzoek is zowel methodisch als inhoudelijk van zeer goed niveau. De kwaliteit van de scripties is over het algemeen in orde. Opvallend is de kwaliteit van de taalvaardigheid: die is goed op orde en een compliment waard. De kwaliteit van de adviezen is over het algemeen goed. De kwaliteit van de producten is degelijk maar niet bijzonder. Op conceptueel niveau zijn de bestudeerde producten in orde, maar niet baanbrekend en/of experimenteel. Daarnaast is in de meeste gevallen over interactie en techniek goed nagedacht, maar laat de vormgeving (zowel visueel als auditief) te wensen over. De esthetische kant van de producten is onderbelicht. Het is overigens aan de opleiding welke koers zij hierin gaat varen gebaseerd op haar visie.

Weging en Oordeel

Het panel stelt vast dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en de beoogde eindkwalificaties realiseert. Daarmee beoordeelt het panel deze standaard als goed.

De opleiding heeft in haar toetsbeleid duidelijke afspraken vastgelegd met betrekking tot het toetsen en beoordelen en zorgt er aantoonbaar voor dat ze op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze toetst. Het panel beoordeelt het systeem en de aanpak van de toetsing positief. Dit punt is duidelijk opgepakt sinds de vorige accreditatie. De examencommissie stelt zich actief op bij de borging van de kwaliteit van het toetsen en het beoordelen, zowel aan de voorkant als aan de achterkant. De toetsbeoordelingscommissie en de afstudeercommissie spelen hierbij een belangrijke rol.

Het gerealiseerd niveau is stevig op het bachelorniveau. Gegeven de huidige profilering waardeert het panel het gerealiseerd niveau als goed, met name waar het de kwaliteit van het onderzoek, de theorie en de adviezen betreft. De reflectie en de taalvaardigheid zoals aangetroffen in een meerderheid van de eindwerken zijn zonder meer van een goed, soms zelfs uitzonderlijk, niveau. Ook waardeert het panel de actieve rol van de examencommissie. Ten aanzien van het realiseren van de ambitie om een echte ontwerpopleiding te zijn heeft de opleiding nog stappen te zetten, waarbij volgens het panel de producten die de studenten op van onderzoek daadwerkelijk ontwerpen en realiseren een meer prominente rol mogen krijgen. In sommige rapporten staan mooie dingen, maar de producten die de studenten maken blijven op het niveau van concept en realisatie achter bij het niveau van reflectie en denken. De opleiding kan nog meer inzetten op het geven van een meer kwalitatieve beoordeling van de eindwerkstukken en verbeteringen aanbrengen in het vastleggen van de feedback.

Alles afwegend komt het panel tot het oordeel goed voor toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditpanel velt op basis van de audit een positief oordeel over de opleiding Communication and Multimedia Design van de Hogeschool van Amsterdam. De kritische reflectie was moeilijk te doorgronden, maar de gesprekken en het bestudeerde werk van studenten leverden een ander en positief beeld op.

Managementwisselingen hebben de recente geschiedenis van de opleiding gekenmerkt, maar nu is er sprake van een stabiele situatie en ziet het auditpanel duidelijk beweging in de ontwikkeling en explicitering van een visie op het vak en de opleiding, de realisatie van beleid en de uitvoering van het onderwijs. Er is veel veranderd en het bachelorniveau is zeker in orde.

Het panel beoordeelt de doelstellingen voldoende want de landelijke competenties zijn herkenbaar verwerkt in de set van CMD Amsterdam en daarmee is ook voor CMD Amsterdam het bachelorniveau geborgd.

De visie die inzet op de mindset van een ontwerpopleiding is interessant, maar vraagt wel om een uitwerking in het programma die het experiment en innovatief denken bij de studenten stimuleert. Het auditpanel ervaart nu een discrepantie tussen het verlangen van de opleiding om innovatief te zijn en de degelijkheid van de gepresenteerde producten die de studenten maken. Volgens het auditpanel moet de opleiding hierin een heldere keuze maken. Ook moet de opleiding nadenken over of en hoe er ook meer aandacht kan komen voor de esthetische kwaliteit van de studentproducten en de kwaliteit van audio en beeld.

Amsterdam is the place to be, maar de regionale focus van de opleiding die daarmee niet verder dan Amsterdam reikt leidt tot een enigszins naar binnen gekeerde opstelling. Internationalisering en een daadwerkelijke oriëntatie op het buitenland zijn naar de mening van het auditpanel essentieel om de studenten een inspirerende en uitdagende opleiding te kunnen bieden en hen voor te bereiden op een werkveld dat zich steeds meer internationaal oriënteert.

Het panel beoordeelt de onderwijsleeromgeving van CMD als ruim voldoende. De opleiding hanteert een natuurlijke vorm van curriculumontwikkeling die past bij de cultuur van de opleiding. De opleiding vormt een samenhangend geheel dat de studenten toeleidt naar het afstuderen op bachelorniveau. De theoretische onderbouwing is zeker in orde. Het panel is benieuwd of de studiekeuzeday helpt om de natuurlijke selectie die nu tijdens de propedeuse plaatsvindt meer voor de start van de studie plaats te laten vinden.

Het docententeam is de grootste asset van de opleiding. De docenten zijn betrokken, van een goed intellectueel niveau, mensen met actuele vakkennis en -kunde, die trots zijn op de opleiding.

Als CMD een ontwerpopleiding wil zijn dan moet de leeromgeving ook meer ontwerp ademen. Dit vraagt om een LAB-achtige setting. Het huidige, wat schoolse, gebouw is mooi maar voldoet niet op dit punt. Ontwerpgericht onderzoek kan nog beter in de opleiding verankerd worden. Om deze ontwikkeling echt een impuls te geven is het belangrijk om op de een of de andere manier de lectoraten directer aan te haken bij de opleiding.

De toetsing en het gerealiseerd niveau beoordeelt het panel als goed. De borging van de kwaliteit van het bachelorniveau is stevig in handen van de examencommissie die samen met de toetsbeoordelingscommissie en de afstudeercommissie zelfstandig optreedt en er niet voor schroomt om collegae aan te spreken.

De opleiding heeft naar de mening van het auditpanel voldoende basiskwaliteit en op een aantal punten meer dan dat. Het auditpanel heeft vertrouwen in de door de opleiding ingeslagen weg en beveelt op basis van haar bevindingen aan om de bachelor Communication and Multimedia Design te accrediteren.

6. AANBEVELINGEN

Maak keuze in de profilering (realisatie- en productiegericht of concept- en experimentgericht) en voer deze keuze consequent door in het programma, de projecten en de producten die de studenten opleveren.

Breng in het curriculum het 'maken' meer in evenwicht met het 'denken', zodat er een consequentie lijn loopt van reflectie en theorievorming naar onderzoek, concept en realisatie. Waarbij -vanuit de visie- experiment, innovatie en mensgerichtheid centraal staan.

Zorg dat bij het afstuderen de producenten die de studenten ontwerpen en realiseren een meer prominente rol krijgen, maar behoud hierbij de huidige kwaliteit in onderzoek, theorie en taalvaardigheid.

Zet in op de mindset van de CMDer: onderzoeken, ontwerpen en verbinden.

Betrek de internationale dimensie bij de opleidingsvisie. Werk deze consequent uit in het opleidingsprogramma en zorg voor een inbedding in de internationale kennisinfrastructuur.

Zorg voor het vastleggen van feedback ook bij mondelinge presentaties en pas de beoordelingsformulieren van het afstuderen zodanig aan dat er een meer kwalitatieve beoordeling afgedwongen wordt.

Zorg voor een onderwijsleeromgeving die uitdagender en meer LAB-achtig is en daarmee die docenten en studenten uitnodigt om methodisch te ontwerpen en te experimenteren, ook met fysieke media.

Denk na over de esthetische kant van het ontwerpen en maak op basis van de gekozen visie een duidelijke keuze met betrekking tot de rol van de vormgevende aspecten.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-bacheloropleiding Communication and Multimedia Design voltijd Hogeschool van Amsterdam	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	V
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	V
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	G
Algemeen eindoordeel	V

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

	P-fase	V-fase	A-fase
1. Ontwerpen	1 Stemt concept en concretisering af op de vraag van de opdrachtgever.	Doorgrondt en (her)formuleert de ontwerp vraag in een debriefing.	Durft lastige vragen te (blijven) stellen bij het doorgronden en (her)formuleren van de ontwerp vraag.
	2 Houdt rekening met de doelgroep.	Stemt af op de doelgroep en zijn sociaal- maatschappelijke context.	Ontwerpt vanuit onderzoek naar de doelgroep in zijn sociaal- maatschappelijke context en eigen visie.
	3 Kan ontwerpkeuzes motiveren.	Verwoordt en onderbouwt een ontwerp op basis van onderzoeksresultaten.	Voert een constante dialoog met opdrachtgever, team en gebruikers voor onderbouwing en enthousiasmering.
	4 Gebruikt basiskennis over interactie-, informatie- en visueel ontwerp.	Verbindt kennis van verschillende ontwerpdisciplines in een ontwerp.	Initieert en stuurt het ontwerpproces vanuit kennis van verschillende ontwerpdisciplines.
	5 Herkent ontwerpstijlen en -stromingen en kan er mee experimenteren	Toont een beginnende eigen stijl.	Toont een duidelijke eigen stijl.
	6 Test onderdelen van een ontwerp.	Stelt een ontwerp test op en voert deze uit.	Indicator reeds verworven
2. Onderzoeken	7 Nog niet aan de orde.	Ontwerpt uitvoerbare en (ethisch) wenselijke oplossingen.	Is zich bewust van de (ethische) gevolgen van zijn ontwerpbeslissingen.
	1 Past de basisbegrippen van onderzoek toe op een kleinschalig onderzoek.	Motiveert waarom bepaalde methoden van gegevens verzamelen passen bij bepaalde onderzoeksvragen.	Zet een onderbouwde, toegepast onderzoek op, voert dit uit en neemt verantwoordelijkheid voor alle facetten.
	2 Raadpleegt en vermeldt bronnen systematisch volgens de geldende norm (MLA).	Beoordeelt de geraadpleegde en vermelde bronnen op kwaliteit.	Analyseert, interpreteert en beoordeelt de verzamelde gegevens.
	3 Is zich bewust van de sociaal-maatschappelijke context die relevant is voor een onderzoeks- of ontwerp vraag.	Toont een kritische en maatschappelijk bewuste beroepshouding.	Indicator reeds verworven
	4 Identificeert ontwikkelingen in het interactieve media werkveld.	Analyseert ontwikkelingen in het interactieve media werkveld.	Indicator reeds verworven
	5 Identificeert een doelgroep.	Identificeert een doelgroep en legt de relatie met de ontwerp praktijk.	Indicator reeds verworven
3. Maken	6 Nog niet aan de orde.	Toont een beginnend inlevingsvermogen in een doelgroep en opdrachtgever.	Leeft zich in een doelgroep en opdrachtgever in.
	1 Heeft basisvaardigheid in tools om audiovisuele media content te produceren.	Kan audiovisuele media content (laten) produceren en beoordelen op kwaliteit.	Indicator reeds verworven
	2 Schrijft en redigeert teksten voor een specifieke doelgroep en doeleinde.	Formuleert de kaders voor tekstuele content.	Indicator reeds verworven
	3 Kiest op basis van een concept een geschikte technische oplossing.	Kiest op basis van een concept een geschikte technische oplossing die aansluit bij een specifieke doelgroep.	Kiest op basis van een concept een geschikte technische oplossing die aansluit bij een specifieke doelgroep en bedrijfsprocessen.
	4 Maakt een dynamische toepassing en richt deze in met behulp van een CMS.	Indicator reeds verworven	Indicator reeds verworven
	5 Maakt een applicatie of interactieve animatie die voldoet aan webstandaarden.	Indicator reeds verworven	Indicator reeds verworven
4. Adviseren	6 Maakt en test onder begeleiding een prototype en rapporteert over de uitkomsten.	Gebruikt en test prototypes effectief in het ontwerp proces en rapporteert over de uitkomsten.	Indicator reeds verworven
	7 Nog niet aan de orde.	Vindt en verwerkt zelfstandig bronnen om kleine complicaties op te lossen tijdens het maakproces.	Verwerkt bronnen over innovatieve technieken in eigen werk.
	8 Levert een product zorgvuldig op en archiveert het ordelijk.	Werkt systematisch en navolgbaar.	Indicator reeds verworven
	1 Spreekt, schrijft en presenteert in correct en helder Nederlands.	Argumenteert en overtuigt in correct en helder Nederlands.	Indicator reeds verworven
	2 Past verschillende gesprekstechnieken toe.	Past verschillende gesprekstechnieken toe in een klantgerichte communicatie met de opdrachtgever.	Past verschillende gesprekstechnieken toe in een uitdagende en assertieve communicatie met de opdrachtgever.
	3 Brengt de context van bedrijfstak in kaart.	Analyseert en betreft de context van de bedrijfstak en -voering in het advies	Analyseert en betreft de context van de bedrijfstak, -voering en -cultuur in het advies
5. Projectmanagen	4 Houdt rekening met de vragen, cultuur en belangen van de gebruiker en presenteert dit in een eenvoudig advies aan de opdrachtgever.	Geeft op beginnend strategisch niveau advies en presenteert overtuigend.	Concretiseert en presenteert een advies in een strategieplan, innovatieplan en een technologie-roadmap.
	5 Reflecteert op eigen werkwijze en die van medestudenten en verwerkt feedback.	Reflecteert op het eigen advies en dat van medestudenten en verwerkt feedback.	Reflecteert op het eigen advies en het doorlopen proces.
	6 Geeft advies om een bestaand interactief mediaproduct te optimaliseren.	Indicator reeds verworven	Indicator reeds verworven
	1 Denkt binnen een duidelijke structuur mee over het realiseren van de doelen en organisatie van een project.	Draagt bij aan het formuleren van de doelen en projectorganisatie en gebruikt hierbij vakinhoudelijke kennis.	Bepaalt de doelen en kwaliteitseisen van een project, op basis van gedegen vakinhoudelijke kennis en de randvoorwaarden.
	2 Stemt eigen gedrag af op teamgenoten met het oog op effectieve samenwerking.	Heeft inzicht in eigen kwaliteiten en die van teamleden en zet deze flexibel in.	Kan werken in/met een heterogene groep, onderkent de verschillende kwaliteiten van de teamleden en stemt de taakverdeling daarop af.
	3 Presenteert en communiceert projectvoorstellen of -resultaten in correct en helder Nederlands	Neemt het initiatief in de communicatie en presentatie van projectvoorstellen en -resultaten aan opdrachtgevers, doelgroepen en collega's	Stuurt de communicatie en presentatie van projectvoorstellen en -resultaten aan opdrachtgevers, doelgroepen en collega's.
4 Reflecteert op eigen rol in het project en die van medestudenten en verwerkt feedback.	Reflecteert en anticipeert op de kwaliteit van het projectresultaat, het eigen aandeel en dat van medestudenten en verwerkt feedback.	Reflecteert en anticipeert op de kwaliteit van proces en product en stelt op basis hiervan voortdurend het eigen handelen bij.	
5 Maakt en bewaakt een planning voor een eenvoudig project.	Maakt en bewaakt een gefaseerde planning en rapporteert (tussen)resultaten.	Stuurt de realisatie van een gefaseerd project, monitort en rapporteert de projectvoortgang en stuurt bij waar nodig.	

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma (2012-2013)

1.4 ONDERWIJSPROGRAMMA

Vakken in de propedeuse – jaar 1

	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Project	Project 01 – CMD AAN	Project 02 – Teamproject		Project 03 – Individueel
Vakken	Internetstandaarden	Taal in context	Maatschappij & interactie	Plug & play
	Understanding design	Marketing	Programmeren	Mediageschiedenis
	User centred design	Vormgeving	Design for interaction: Human computer interaction	Business mapping
SLC	SLC			
	Studieregie punten			

Vakken in de hoofdfase – jaar 3

	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Project	Project 06			
Vakken	Ubicomp	Design for interaction: Social search & Findability	Minor Mobile interactie User Experience Design	
	Bedrijfsstrategie	Future scenarios		
	Vorm & beweging	Data visualisatie		
	Scenarioschrijven	Service design		
	Design ethics	Visual interface design		
SLC	SLC			
	Studieregiepunt			

Vakken in de hoofdfase – jaar 2

	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Project	Project 04		Project 05	
Vakken	Informatie Architectuur	Design for interaction: Models & processes	Trendanalyse	Kortestage
	Research for design	Strategische media		
	Cultuur & media	Prototyping for interaction	Evidence based design	
		Storytelling	Vorm & interactie	
		Data modelleren	Frontend development	
		Server Side Scripting	Media sociologie	
		Interculturele communicatie	Online marketing	
SLC	SLC			
	Studieregiepunt			

Afstudeerfase

	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4
Project	Afstudeerstage		Afstudeerproject	
SLC	SLC			

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling Bachelor Communication & Multimedia Design

Locatie: HvA Wibautstraat 2-4, Gebouw Theo Thijssenhuis.

Datum: 27 september 2013

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Audit panel	Gespreksonderwerpen
08.15 – 08.30		Inloop & ontvangst auditteam		
08.30 – 09.30		Intern overleg auditteam		
09.30 – 10.30		Management (opleidingsmanager en teammanagers) en lector Kennismaking MT en vaststellen agenda Harry Zengerink Opleidingsmanager Brit Wijnmaalen teammanager propedeuse Koop Reynders teammanager v-1 Peter Buis teammanager v-2, afstudeerfase Geert Lovink Lector Create-IT		eigenheid opleiding – ambities - hbo-niveau - relatie beroepenveld – internationalisering - onderzoeksdimensie - lectoraat
10.30 – 10.45		Pauze		Interne terugkoppeling
10.45 – 11.45		Docenten (8) Samenhangende onderwijsleeromgeving Anne Marleen Olthof stagecoördinator v-1 Aranea Feléus docent propedeuse project propedeuse Justus Sturkenboom docent v-1 en prop project Federica Foroni Lo Faro docent propedeuse Harold Konickx, docent propedeuse. Marije ten Brink docent v-2 Walter Giannuzzi, docent propedeuse. Marianne Meijers, SLC docent		- inhoud en vormgeving programma - eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn - stage - internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - aansluiting instrumers – relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten - deskundigheidsbevordering/pop docenten – onderzoek doen – opleidingsspecifieke voorzieningen
11.45 – 12.45		Studenten, o.a. vanuit de opleidingscommissie Maiken van Vliet v-1 opleidingscommissie Michelle Gemmeke v-2 voorzitter IAMcore Anne Vlaanderen v-2 Tijs Luitse, propedeuse. Sanne Swagerman, propedeuse Rick Borgeld, afstudeerder in medialab Nick Stoeltie, afstudeerder		kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid - aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen – eigen producten
12.45 – 13.30		Lunch auditteam		Interne terugkoppeling
13.30 – 14.15		Spreekuur docenten/studenten		
		Rondleiding opleidingsspecifieke voorzieningen + inzien materiaal		
14.15 – 14.45		Presentatie opleidingsspecifiek thema Sanne 't Hooft, docent v-1 techniek Charlie Mulholland docent design prop en v-2 Nicole Frank docent design v-1 Levi Zimmerman student v-2 Marc Apon student v-2		

Tijd	Lokaal	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Audit panel	Gespreksonderwerpen
14.45 – 15.30		Thema: afstuderen en toetsing Annett Huybrechts voorzitter ex.cie Robert van Boeschoten voorzitter toets.cie, lid ex.cie Sonja Rouwhorst coördinator afstudeerjaar Andre Neuman lid afstudeercommissie Laura van der Vlies, lid afstudeercommissie		Kwaliteit afstuderen Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie - rol in de interne kwaliteitszorg toetsing en beoordeling - - feitelijk uitvoering -
15.30 – 15.45		Pauze		Interne terugkoppeling
15.45 – 16.30		Werkveldvertegenwoordiging / Alumni Werkveld: Rolf Coppens > Grrr , creative director Ino Paap > Mediamatic , eigenaar Thomas Hamer > Mirabeau , senior creative consultant Ruurd Priester > LBI , strategy director Alumni: Bas van der Lans , Van Ons , Founder & Wordpress Trainer, 2011 Bennie Heijmans, Ben Creative, Eigenaar, 2009 Mettin Parzinski, Fitzroy, Technical Creative, 2012 Wendy Thio, Jungleminds, User Experience Designer, 2008		<u>Gespreksonderwerpen Werkveld:</u> contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - andere wensen vanuit het werkveld - eigen inkleuring opleiding - stage en begeleiding - onderzoekscomponent - niveau <u>Gespreksonderwerpen Alumni:</u> o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
16.30 – 16.45		Auditteam		<u>Interne terugkoppeling</u> <u>pending issues</u> <u>Inzien materiaal</u>
16.45 – 17.00		Pending issues <i>(alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)</i> Inzien materiaal		
17.00 – 17.45		Auditteam		<u>Interne terugkoppeling</u> <u>bepaling beoordeling</u>
17.45		Terugkoppeling		

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende (voltijd en deeltijd) opleiding(en) is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een Evaluatiebureau zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een Evaluatiebureau moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de opleiding. De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Verantwoording keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Het oordeel van het auditteam vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de basiskwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde standaarden voor basiskwaliteit.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie opleiding
 - Organigram instelling / Organigram opleiding.
 - Competenties beschrijvingen 2012/2013/ Schematisch programmaoverzicht.
 - Studiegids CMD 2012/2013.
 - Onderwijs- en examenregeling – OER CMD 2013.
 - Overzicht van het ingezette personeel "Docenten CMD 2013"
 - Overzichtslijst van *alle* afstudeerwerkstukken van de laatste twee jaar (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
 - Overzicht van de contacten met het werkveld CMD 2013.
 - Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten (o.a. NSE 2013, MTM 2012 en relevante managementinformatie.
 - Auditrapportage IAM 2011
 - Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
 - Documentatie over student- en docenttevredenheid.
 - Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
 - Handboeken en overig studiemateriaal.
 - Opleidingsplan CMD;
 - HR-beleidsplan;
 - personeels(beleid)plan of soortgelijk(e) document(en);
 - voorzieningenplan of soortgelijk(e) document(en);
 - kwaliteitszorgplan;
- Door het panel te bepalen representatieve selectie van (15) afstudeerwerkstukken van de afgelopen twee jaar met beoordelingscriteria en normering.
Overzicht van 15 afstudeerwerkstukken op studentnummer:

500606607	500546065
500606625	500604952
500531784	500221408
500540603	500533657
500529906	500530459
500514359	500521255
500606614	500529223
500602165	

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteit zorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - student- zaken
Wienke Blomen, voorzitter	X	X				
Jurriënne Ossewold, werkvelddeskundige	X	X	X	X	X	
Bas Olde Hampsink, vakdeskundige	X	X		X	X	
Tom Ravesloot, studentlid				X		X
mr. Quinten Bunschoten, secretaris	X	X				

Op 24 september 2013 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel hbo bachelor Communication and Multimedia Design, Hogeschool van Amsterdam. dossiernummer 002023.

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer Blomen is directeur van de Hobéon Groep en treedt sinds 2004 veelvuldig op als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditaties hoger onderwijs.
2	Mevrouw Ossewold is eigenaar en directeur van The Creative Media Consultancy en was tot voor kort lector Media/interactie & narratie bij Fontys en hoofd van het FutureMediaLab aldaar.
3	De heer Olde Hampsink is manager Onderwijs Innovatie en MT lid van de Academie Creatieve Technologie.
4	Dhr. Ravesloot is vierdejaars student bij de hbo-bacheloropleiding Communication and Multimedia Design bij de NHL in Leeuwarden.

Secretaris/Coördinator

heer mr. Quinten Bunschoten	Gecertificeerd d.d. november 2010
-----------------------------	-----------------------------------

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Wienke Blomen

p/a Lange Voorhout 14, 2514 ED Den Haag

is als voorzitter gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Communication and Multimedia Design

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool van Amsterdam

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 21 augustus 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Bas Olde Hampsink

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Communication & Multimedia Design

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool van Amsterdam

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Tubbergen

Datum: 15 juli 15, 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Mw. drs. J.E.D. Ossewold

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Communication and Multimedia Design

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool van Amsterdam

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

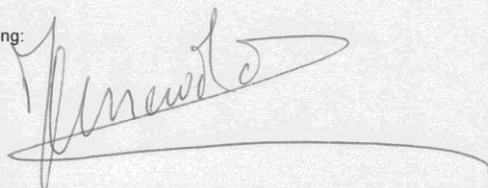
Plaats:

Amsterdam

Datum:

23 juli 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Jan Raaijmakers

is als student-lid gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Communication and Multimedia Design

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool van Amsterdam

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Amsterdam

Datum: 11/6/13

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Quinten Bunschoten

Uiterweg 21A-ws

1431 AA Aalsmeer

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Communication and Multimedia Design

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool van Amsterdam

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Aalsmeer

Datum: 5 juni 2013

Handtekening:

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl